

فەرهاد پیربال له چاوپیکهوتنیکی تایبەت به بلاوکراوهی "سۆما" دا*

هیچ روشنبیریکی، هیچ تووژیکی روشنبیران نهیان توانیوووه بۆ نمونه ناچاری حکومت بکهن ههلوئیستیکی سیاسی وازبهینییت و بیته سهر ههلوئیستی جیاواز له خویی.

***چاوپیکهوتنی: محمەد گەلالەیی_هەولێر**

له چاوپیکهوتنهیدا فەرهاد پیربال تیشك دهخاته سهر رۆگی روشنبیران و پینان دهلی: هیشتا ههر له سهر کاغەز دیارن، ههروهها باس له معنهویاتهکانی تهلهبه و گهنج دهکات، لهبهشیکی تری چاوپیکهوتنهکه باسی خۆپیشاندان و فەسلکردنی تهلهبه دهکا، قسه لهبارهی ئیعتراف نهکردنی زانکۆی سهلاحهددین به زانکۆی کۆیه و باس له داهااتوی کارهکانی دهکا، لهگهڵ ئەوهی خۆی به قۆرتین گهنجی دانیمارک زانیوووه له کۆتایی سالانی ههشتای سهدهی رابردوودا، له هه مان کاتیشدا رهخنه لهشاری سۆران دهگرییت و دهلیت: لهوانهیه ریفۆرم قورستریش بیته له سۆران له بهرئهوهی پیک هاته کۆمه لایه تیه که ی زۆر ئالۆزه، لهگهڵ چه ندين باسو ته وهره ی تر له و چاوپیکهوتنه ی فەرهاد پیربال دا بۆ تووژی خۆیندکاران و گه نجان باسی دهکات، له سه رووی هه مووشیا نه وه رهخنه ی توند له حکومه تی کوردستان و بارودۆخی ئەمرۆی ئینسانی کورد تییدا ده ژیت ده گرییت.

***محمەد گەلالەیی: تۆچەند سالیك بهر له ئیستا ووتاریکت نووسی به ناو نیشانی (خۆیندکارانی**

سهر شه قام و روشنبیرانی سهر کاغەز) تۆ له سهر ئەو رایهت ههر بهرده وامی ؟

— فەرهاد پیربال: پرسیاریکی زۆر به جی یه و زۆریشم پی خۆشه ئەو پرسیاره ده که ی، چونکه واقعیه تیکه زۆر تراژیدی، حاله تیکه زیانی گه یاندیته بزافی پێشه وه چوونی ئینسانی کورد، به لی: ئیستاش پیم وایه روشنبیری ئیمه به شی ههره زۆری له سهر کاغەزه، روشنبیرانمان

ئۆتۆماتىكى بە پىي قىسى پىشوو زۆرتر لەسەر كاغەزەكان دەيان بىنى، بەلام بە پىچەوانەى ئەم حالەتەو تەلەبەن دەستى ھىزىيان دەوشىنن، تەلەبەن داخووزىەكان بەرز دەكەنەو، گەنجەكانن دەچنە بەردەم پەرلەمان و گەنجەكانن ماندەگرن و ياخى دەبن و خۆپىشاندان سازدەدەن و يەنى لە ووتارەى خۆمدا پاشان وەكو ووتارىك لە چوارچىوہى كىتبى (زمانى حەيزەران)دا، بلاومكردەو و بەفراوانى باسى ئەو مەسەلەيم كردوو، ئىستاش ھەمان رام ھەيە، لەبەرئەوہى واقعەتتەكە خۆيى ھەمان بەردەوامبوونى خۆى ماو و موتەئسىفانە واقعەتكە ئاواھى، كە ئەوہشم گوتوو: يەنى كە ئەوہشم شىتەل كىرەتەو ئەمانجىكم ھەبوو، مەبەستم ئەو بوو پىويست بووايە بىر لەو بەكرىتەو رۆشنىبىرانى كورد لە ناو ئەو كاغەزە مردووانە بىنە دەرەو، پىويست وايە رۆشنىبىرى كوردى لە ناو ئەو كاغەزە پىرژو بلاوانەى ناو رۆژنامە و گۆقارەكانەو بىدادبىنەو، بەشىوہىەكى دىنامىك بە شىوہىەكى ئورگانىك زىندوو توندوتۆل رۆبەرووى ژيان بىنەو، رۆبەرووى كۆسپ و تەگەرەكانى ناو كۆمەلگا بىنەو، تەكانىك بە ژيان بەدەن و لەسەر ئەو بنچىنەيە ئەو ووتارەم نووسى، جى بەجى كردنى ئەو ئەرکەش كارى جۆراوجۆرى دەوى، خەباتى رۆشنىبىرانى راستەقىنەيى، رىخراوہى، سەندىكايى، رۆژنامەنووسىيانە و تەنانەت سىياسىش. من واتىدەگەم كىشەكان بە كىشەى تەلەبەو گەنجىشەو دەبى بە سىياسەت بەكرىت، پىويست وايە كىشەى زانكو، تەلەبەو گەنج بەكرىتە كىشەكى سىياسى و بگەيندرىتە ئاستىكى سىياسى يەنى پىويست وايە، كىشەى گەنج و تەلەبە بە كىشەكانى ترىشەو كە پەروايزخراون، پىويست وايە بە سىياسەت بەكرىن، چونكە تا ئەمرۆش كىشەى رۆشنىبىرى و مەعرفىەكان، كۆمەلاتىيەكان و ئەو مەملەتىيەى لە نىوان جىلى كۆن نوئ ھەيە، ئەو مەملەتىيەى لە نىوان سىستەمى پەروەردەى كۆن نوئ ھەيە، ئەو مەملەتىيەى لە نىوان پىروگرامى كۆن نوئ ھەيە، ھەموو ئەو شتانە وەكو بابەتى رۆژنامەنووسى تەماشە دەكرى، ھەموو ئەو كىشانەى باسمان كردن لەگەل ھەموو كىشەكانى تر پىويستە بخرىتە قالبى سىياسەتەو بۆ نەكراوہ...؟؟ ھۆكارى زۆرن يەكى لە ھۆكارەكانى ئەوہىە حزبەكانى جاران ئۆپۆزىيۆن بوون، ئەمرۆ پالىيان داوہتەو و چوونتە پال حكومەت، ئەگەر ئەمرۆ تەماشە بكەى ھىچ حزبىكى ئۆپۆزىيۆن نەماو، تاك و تەرا نەبىت، كە حكومەت پەراويزى خستوون، تەنانەت دژايەتشان دەكا، بودجەيان كەمدەداتى، يان لىيان دەبىت، شەريان پىدەفرۆشىت، حزبەكانى دىكە زۆر بەداخەو چوونتە ناو حكومەتەو، لە پىناو كورسىيەكى پەرلەمان و وەرگرتنى وەزارەتتەك، ئەمرۆ كوتلەيەك ھەيە ناوى حكومەتەو كوتلەيەكى ترىش ھەيە ناوى مىللەتە لە نىوان ئەو دووانەدا فاسىلەيەك، كەندىك، خەرەندىك ھەيە كەس ئەوہى تر ناخوئىتەو، چونكە ھەرچى سەندىكا ھەيە لە پال حكومەتە، من بە ئاشكرا دەلئيم: لەو قىسەيەش مەسئولم ھەرچى سەندىكا ھەيە دار دەست و خزمەتكارى

حکومه‌ته، پشت له جه‌ماوهر، پشت له میلیله‌ته، هرچی ریکخراو هه‌یه له 98٪ خزمه‌تکاری حکومت، هرچی کۆمه‌له‌و سه‌نتەر نازانم چی‌وچی و فیدراسیۆن و یه‌کیته‌کان 98٪ خزمه‌تکاری حکومت، له‌سه‌ر حیسابی میلیله‌ت و به‌ناوی میلیله‌ت، ده‌چه‌وسیننه‌وه و به‌رگری له حکومتش ده‌که‌ن، بۆیه پالیان لیداوته‌وه و غه‌می میلیله‌تیا نیه، هه‌ریه‌که‌و چه‌ند هه‌رسیکی هه‌یه‌و له پێش ده‌رگه‌ی داناوه‌و فه‌راشیک له ژوره‌وه، هه‌ریه‌که‌یان چه‌ند ملیۆنیک له باغه‌لیه‌تی و نیوملیۆن دابه‌شی ده‌که‌ن، ئه‌وه‌ی دیکه‌ش ده‌ده‌نه سه‌فه‌ر، سیاحت، ژیان و چاگردنه‌وه‌ی مایه‌سیری خۆیان.

*** محمه‌د: باشه تۆ ده‌لیی: کیشه‌ی گه‌نج و ته‌له‌به به سیاسیته بکریته، به‌لام ریکخراوه‌کانی قوتابیان و خۆبندکاران، کیشه‌ی گه‌نج و خۆبندکاری کوردیان به حیزبیه‌کی ته‌سک کردوه، نه‌که به‌سیاسه‌ت کردنیکی کراوه، تۆ رات چیه له‌سه‌ر نه‌مه؟**

- فه‌ره‌اد پیربال: قسه‌که‌ت زۆر جوانه، تیبه‌ینه‌یه‌که‌ت زۆر پاسته، به‌لی: یه‌کیته قوتابیان و کۆمه‌له‌ی خۆبندکاران، ئه‌وانی دیکه‌ش، ئه‌و ریکخراوو کۆمه‌لانه‌ی په‌یوه‌ندیان به‌لق و پۆپی ناو ریکخستنی حیزبه‌کان، کۆمپته، لق و پۆپ و ئه‌و شتانه‌وه هه‌یه، یه‌عنی ریکخراوه ته‌له‌به‌بیه‌کان ئاشکرایه له حیزبیه‌که‌وه ته‌مویل ده‌کریته، یه‌کیان له حیزبیه‌که‌وه په‌یره و پرۆگرامی بۆ داناوه و سه‌ر به‌حزبیکن، پابه‌ندی حکومت، من نه‌پێنیه‌که ئاشکرا ناکه‌م که پێشتر و وتم: ئیستاش ده‌یلمه‌وه ریکخراوی ته‌له‌بان پابه‌ندی حزب و حکومت، نه‌پێنیه‌که ئاشکرا ناکه‌م، که گوتم: خه‌ره‌ندیک هه‌یه له نیوان حکومت و میلیله‌ته‌وه، به‌لی: ئه‌و ریکخراوانه‌ی ته‌له‌به‌و گه‌نجی راکیشاونه‌ته ناو حیزبه‌که‌ی خۆیان له پیناوه‌وه‌ی که‌وايان ئاراسته بکه‌ن خزمه‌تی حزب و حکومته‌که‌یان بکه‌ن. هه‌ولێ ئه‌وه له ئارادایه هه‌ر هه‌موو میلیله‌ت بکریته حزبی، هه‌موو حیزبه‌کان وایان پێ خۆشه، هه‌موو میلیله‌ت ده‌نگ بداته فلان حزب، بۆیه له‌کاتی هه‌لبژاردندا شه‌قامه‌کانمان لی پيس ده‌که‌ن به لافیه‌ته‌کانیان، هه‌رچی دارو دیواری ئه‌و وولاته هه‌یه ناشیرینی ده‌که‌ن به لافیه‌ته‌کانیان هه‌مووی له پیناوه‌وه‌ی ده‌نگ به ده‌ست بێنن.

*** محمه‌د: تۆ باسی خه‌باتی راسته‌قینه‌ی رۆشنبیرانه ده‌که‌ی، ئایا پیتوایه کاته‌که‌ی له‌باره بۆ ئه‌و خه‌باته له ناو ده‌سته‌لاتی گه‌نده‌لی کوردستاندا؟**

- فه‌ره‌اد پیربال: من وا تیده‌گه‌م له باره بۆ له باره‌یه؟

*** محمه‌د: ئی باشه چۆن له‌باره پیم نالیی؟**

- فه‌ره‌اد پیربال: ئازادی ده‌ربیرین له کوردستان هه‌یه، جوړیک له ئازادی کاری ریکخراوه‌یی هه‌یه، کاری رۆشنبیرانه هه‌یه له کوردستان بۆ نمونه به‌ه‌راوردکردن له چاو ئێران و سوریا که دوو ولاتی دراوسیمانن، رۆشنبیرانی کوردی خۆمان به‌راورد بکه‌ین به رۆشنبیرانی ئێرانی و سوریا ده‌بینین ئیمه زۆر به‌خته‌وه‌رتین. فه‌رسه‌تیشمان زیاتر لۆ هه‌ندیک کار هه‌یه،

ئەمۇ جى بەجى بگەن، من واتىدەگەم بەلى: بوارى ئەو ھەيە رۇشنىبران بىر لە پرۆژەيەكى بە سىياسىيەتكردى مەعرفە بگەنەو، پىويستە رۇشنىبران بىر لەو بگەنەو كە مەعرفە بگەنە ئاستىكى ئاواى كە وزەيەكى سىياسى پى بېخىرىت، ئىمە پىويستە رەھەندىكى سىياسى بېخەشىنە مەعرفەكانمان ئەكتىقى بگەن بە وەزىەكى مەيدانى، ئەكتىقى بگەن بە وەزىەكى سىياسىيەت.

***مەمەد: كە تۆ وادەلىتى: بە سىياسىيەت كرىنى مەعرفەو رۇشنىبرى، كەچى مومتاز ھەيدەرى دەلىتى: رۇشنىبرى سىياسەت دروست دەكات، باشە تا ئىستا رۇشنىبرى ئىمە سىياسەتى دروست كرىدو؟**

—فەرھاد پىربال: نەخىر نەيتوانىو ھىچ رۇشنىبرىك، ھىچ تويژىكى رۇشنىبران نەيان تۈانىو ھە ئىمە ناچارى ھەكۆمەت بگەن ھەلۈيىستىكى سىياسى وازبەھىنىت و بىتە سەر ھەلۈيىستى جىاواى لە خۈيى، مومتاز ھەيدەرى باپىم بلى: كامە لە رۇشنىبران لە چ كاتىكدا تۈانىوايانە زەخت بنوئىن بەسەر ھەكۆمەت و يا بەسەر ھەزىك، يان پەيرەو پرۆگرامى خۈيان بگۈرن، كە قانونىك لە پەرلەمان بگۈرن كامەيان تۈانىو ھەكۆمەت فىرى پاك و تەمىزى بىت، ھەكۆمەتىكى پىسو پۆخلمان ھەيە، بەشەقامەكانمانەو ھەيارە وەختى شەقامەكانمان پىسو پۆخلمان ماناى وايە زەوقى وەزىرەكانمان پىسو پۆخلمان، وەختى كۆلانەكانمان پىر لەتاسە، چال، چەوتى و چەوتى، ماناى وايە ھەقلى وەزىرەكانمان پىر لە چەوت، تاسە و چەوتى، ئاشكرايە رۇشنىبرى كورد لەسەر كاغەز نووسىويەتى پىويستە جادەكان پاك و تەمىزى بىت، پىويستە مەدینەتولعاب ھەبىت، پىويستە كىتەبخانە بۇ ناحىەكان بگىتەو، پىويستە خەستەخانەى وىلا دە لە ناحىە دوورە دەستەكان بگىتەو، پىويستە كارەبات ھەبى، پىويستە چى ھەبى و چى ھەبى ئەو قسە قۇرپانە، مىيۈن مانىشىتى ئاوا نوسرايە، بەلام لەو ھەى تىنەپەراندو ھەتو ھەتو ئەم شتانە لە ناو پەرلەمان بگاتە قانونىك، نەھاتو ھەم شتانە لە ناو وەزارەتىك بگاتە بەرنامەى كار، پازدە سالە رۇشنىبرى كورد خويىندكارى كورد قوتابى كورد ھاتو ھوارىتى ئەى ھوار مەنەھج و سىتەمى خويىندن بگۈرن، وەزارەتەكان پىيان لەسەر پىيان، وەزىرىك ھاتو ھاتو ھاتو ھاتو جى مەعانى وايە بىداربوونەو ھەكى رۇشنىبرى و مەعرفى لە كوردستان ھەيە، لە ناو مىللەت بەلام بەرامبەر بەو باويشدانىك ھەيە لە ناو ھەقلى سىياسى، ھەقلى دەستەلاتى كورد، لە ناو وەزارەت و مودىرەتەكان، يەغنى ئىمە مەعرفەيەكى جوان سەرىھەلداو لە ناو گەنج و تەلەبە، كە دەبىنى لايەنى بەرپىس بى خەبەرە لى مەعرفەيەكى تازەى بىداربوو، نەو ھەكى رىفورم خوازانە لە ناو گەنج و تەلەبە سەرىھەلداو، لە ھالەتەكدا پىچەوانە ھەمىشەى نوستن ھەيە و لە ناو پەرلەمان دەنون، وەزارەتەكان پىرو

خەرىكى كارروبارى ئىدارىن، مودىرەتەكان بىئوقراتىيەت تابىنە قاقايان رۆچووۋە بۆيە من لە يەككە لە شىعەرەكانى خۆم دەلئىم:

زانكۆيەكى پىرلە تاسە و

جادەيەكى پىر مەعريفەت

مەبەستم ئەو فىكىرىيە واقىيەكە ئەوھايە، جادە پىرە لە مەعريفەت و جوانى، جومبوش و جوانى ژيانى ئەو جىلە رىفۆرم خوازەى كە پازدە ساللە سەرىھەلداۋە، كە تەمەنى بىست سالىكە، بە پىچەوانەى ئەو ئىدارەكانمان، ۋەزارەتەكانمان، حەزىبەكانمان و سەندىكاكانمان بە شىۋەيەكى شايستەى مىللەتى خۆيان نىن، بۆيە جىلى نوئى گەنج تەلەبە نارازىيە و ياخىيە، ھەمىشە ھاتوو ھاوارىتى لەبەرئەۋەى لە دەرونى خۆيداۋ لە بىرى خۆيدا سەدە دلئىايە، مۇئەسسەتەكانى بەناۋى ئەمانەۋە شايستەى ئەمان نىن، ۋەزارەتى رۆشەنبىرى، پەرۋەردە و كشتوكال. بۇ نمونە ۋەزارەتى كشتوكال شايستەى ئەو فەلاخە جوانە نىن، ئەو فەلاخە بەھىزانە نىن كە جاران گەنم، جۆ، برنج، توورو تەماتەيان بەرھەم دەھىنا، ۋەزارەتئىكى ئىفلىجت ھەيە، ھەرچى گوند ھەيە فېداۋنەتە ناۋ شارەكان، ۋەزارەتى پەرۋەردە بەھەمان شىۋە ئەۋەتە تەلەبە ھاوار دەكا سىستەم بگۆرە مەنھەج بگۆرە ئەۋەتە ۋەزارەتى پەرۋەردە دانىشتووۋە باۋىشك دەدا بەنزىبەت ھەموو ۋەزارەتەكان.

*مەمەد: باچىنەۋە سەر خۆيىندكاران، ئەو ھەرەكەيەى تۆى باسدەكەى لەناۋ توئىژى تەلەبان ھەرەكەيەكى فىكىرىيە، نەك كىردارى، بۇ نمونە خۆپىشاندان، مانگرتن، قەبولنە كىردنى ئەو ھەموو گەندەلئىيە ناۋ دەستەلئى كوردى ھىچ ئەنجامنادەن لەوانەى من باسدەكەم، پات چىە لە بەرانبەر ئەمەدا؟

—فەرھاد پىرپال: خۇدى حكومت خۆى بەرپىرسىارە لەۋەى كە ناھىلئىت گەنج و تەلەبە لە ئىستەى خۆياندا ئەكتىف تر بن، لە ئىستەى خۆيان چالاكتىر بن، خۇدى حكومت بەرپىرس و بەرپىرسەكانى دامو دەزگاكانى حكومت بەرپىرسىارن لەۋەى كە رىگانادەن توئىژى تەلەبە و گەنج ھەنگاۋى فىعلى و ئۆرگانىك بنئىن لە پىناۋ رىفۆرم بۆ...؟؟ بەلئى: رىگاكانى ئەۋجۆرە خەباتە مەدەنىيەنى لئىدەگىرئ ئەماتە ئاخىر شت دەيانەۋى گەلئەى قانونئىك بكن لەسەر خۆپىشاندان، دەبئى بچى بۆ كۆى و دەبئى ژمارەتان لەچەند كەمتر نەبئى ئىجازەى ۋەرىگىرى، ۋەزارەتى ناوخۆ رازى بئى، پۆلىس رازى بئى، دىوتە بەرپەست دەخەنە بەر ئەو رىگا مەدەنىيەنى خۆيان بانگەشەى بۆدەكەن، مەسەلەن ھاتوون قانونئىكى تىريان داناۋە گەنج بۆى نىە بئىتە ناۋ پەرلەمانەۋە دەبئى لە سى سالت زىاترت تەمەن بئىت، ئىنجا بۆت ھەيە بئىتە ناۋ پەرلەمان ئەمە نمونەى دوۋەم، نمونەى تر بەھەمان شىۋە گەنجكە كە دەردەچئىت تەسكىيەى حزبى موافقەى ئەنجومەنى ۋەزىرانو ئەۋە شتئىكى ئاسايىيە، بەلام تەسكىيەى

حزبی، ناسینو به زمو رهزمیکی زوری دهوی ههتا تهعین دهبی، نمونهیهکی تر له 90٪ له 95٪ من مهسئولم له ورهقهمانه، که گهنج و تهلهبهی کورد پاسپورتی نییه بچیت پیاسهیهک بکات بزانیته تورکیا چی لیه سوریا چ به عسه، نهورویا چی لی دهژیت نه م بی بهریکردنه ی گهنج و تهلهبه له پاسهپورت ریگرتنیکه له وهی نایه نهویت گهنج پیشکهویت، تهلهبه چاوی بکریتهوه، نمونهیهکی تر له ههموو وولاتان کاتی گهنج بی ئیش دهکوی بریک پاره ی دیاریکراو هیه له دائیره ی بی ئیشان وهردهگری له حالته ی بی کاری خویدا پیی بژی، نه مرو قانونی ههموو دهولهتیکه که دهولهتانی پیشکهوتوو دهلیم: حکومتی خوم به رهو حکومتیکی دیموکرات تیدهگه م! بویه نه و قسانه دهکهم.

* محمه د: چن به حکومتیکی دیموکرات تیدهگه ی؟

— قهراد پیربال: به حکومتیکی دیکتاتوری بزانه شهقینکی تیئه لدهدم و چهکیک دهگره دهست به گهل ئیرهابیهکان دهکهم، بهس من حکومتی خوم به حکومتیکی دیموکرات دهزانه، به حکومتیکی نیشتیمان پهروه دهزانه، من بویه نه و رهخنه توندانه به پیویست دهزانه له حکومتی خوم بگرم، چونکه خوم له ههموو له گهرهترین کهسی نه و وولاته ی به لیپرسراوتر دهزانه، به رامبه ر وولاتی خوم بویه نه و قسانه دهکهم، که نه و نمونانه م هیئانه وه له ههموو دهولهتیکی دیموکرات حکومت، بوجهیهکی هیه بویه خشینی مانگانهیهک به نه و گهنجانه ی بی ئیشن کامه یان بۆ ناکات له کوردستان نییه، نه مهش دیسان ریگه گرتنیکه نه و موچه کهمه ی که تهلهبه وهریدهگری که پیی دهلین: دهرماله، نه و مهعاشه کهمه ی کهنجی یه کهمین تهعین وهریدهگری که موچه که ی 130 هزار دیناریکه، یه کهمین جار تهعین دهبی له 140 هزار دینار زیاتر نیه، نه مهش دیسان جوریکه له پلاندانانه وه له ریگه گرتنی گهنج که هیزی خوی نه بیته رابوهستی، هیزی نه وه ی نه بی متمانه ی بۆخوی دروست بکات، هیزی نه وه ی نه بی یاخی بی، هیزی نه وه ی نه بی برژیته سهر جاده، هیزی نه وه ی نه بی خهباتی رۆشنبیرانه پیشه یانه ی خوی بکات. نه م ههموو تهله و کۆسپ و داوانه ههموی له پینا و نه وه یه گهنج و تهلهبه به سریتته وه له وه ی ئیستا هیه نه کتیف ترو چالاکتر نه بی، نه مهش بۆ نه وه یه وزه یان ئیعدام بکری هیزیان به هدهر برپا نه بنه نه و به شداره چالاکی که ریفورم داوی دهکا، که واته دیسانه وه خه له له که یان که موکورتیه که له توژی تهلهبه و گهنج نابینم، به ههموو نه وعیک و هکو تهونی جالجالوکه تهلهبه یان جیلی نوییان به بریک رۆژنامه نووس و رۆشنبیرانه وه زهلیل و پابهسته کردیه، ناچار یان کردوون چاویان له دهستی مودیرو وه زیرو گهرهکانی خویان بیته و نازاد نه مینن.

* محمه د: تو نه لئی خوم به گهرهترین بهرپرسار دهزانه له وولاته دا؟

-**فەرھاد پیربال:** من ئەمگۆت خۆم بە گەورەترین بەرپرسیار، من خۆم لە گەورەترین بەرپرس بە مەسئول تە دەزانم بەرامبەر بە وولاتی خۆم.

***محەمەد:** باشە ئەوان خۆیان بە بەرپرسیار دانانن، ھەر وەکو خۆت ووتت: (خەرەندیکیان دروستکردوو لە نێوان خۆیان و میللەتدا) ئایا ئەمە چۆن لیکدەدەیتەو؟

-**فەرھاد پیربال:** ئاشکرایە ئەمە سەعاتیکە باسی ئەو دەکەم، کە ئەمرۆ خەرەندیک ھەبە فاسیلەیک ھەبە لە بەینی حکومەت و میللەت، ئەو خەرەندە وایکردوو کە حکومەت خۆی دروستی کردوو میللەت نەگاتە حکومەت، ئەو عەقڵە تازەییە ئەو مەعریفە تازەییە، خۆی نەتوانی بەتاوینیتەو لەناو عەقڵی ئیداری ئەو وولاتە، وایکردوو حکومەت مەجبوور نەبیت گۆی لە میللەت بگری، میللەتیش دەنگی نەگاتە حکومەت و تەنیا لە ریگەیی چەند کەنالیکی حزبیەو نەبێ ئەو کەنالی حزبیانەش بەشیوەیکە وای کردە کەن کەوا لە بەرژەوئەندی گەندەلیە کەدا بێ، لە بەرژەوئەندی دواکەتوئە کەدابی، لە بەرژەوئەندی ئەو وەزەدا بێ ھەر وەکو خۆی بمینیتەو، وولاتی ئێمە زۆر بە ئاستەم ھەنگاو دەنی گۆرینەکان زۆر لە سەرخۆو ھێواشن، پینچ سالی پیدەچی ھەتا پردیک دروست دەکریت، چوزانم دووسالی پیدەچی، دەسالی پیدەچی ھەتا خەستەخانەیکە ویلا دە بەردی بناغەیی بۆ دادەریژری تا چار سالی تری پیدەچی تا ئەو خەستەخانە ویلا دە بە راستی دەبیتە خەستەخانەیی ویلا دە.

***محەمەد:** لە ھەفتەیی رابردوودا لە رۆژنامەیی ئاوپنەدا لە دەست لە کارکیشانەوئە خۆت راگەیان لە زانکۆی سەلاحەددین، لە ھەمان کاتیشدا ئەو زانکۆیەت گەندەل ناوبرد بۆ؟

-**فەرھاد پیربال:** پێشی ئەوئە من ئەو دەست لە کارکیشانەوئە بنووسم، ھەر ووتووئە زانکۆی سەلاحەددین گەندەل.

***محەمەد:** باشە لە چ پووێکەوئە گەندەل لە پووی ئیداری و زانستیشەوئە ھەر وایی پیدەلئی؟

-**فەرھاد پیربال:** قوربان بە تیگەیشتنی من وەختیک کە سیستەمی بەریوەبردنی زانکۆومەنھەجی خۆیندەکان ریفۆرمیکیان تیبکەوئە، بەلام گەندەلیە کە تارادەیک لەناو بەریوەبردن بشمینیئەوئە ھەر باشتریکە، بەلام مشکیلەیی زانکۆی سەلاحەددین و ھەر ھەموو زانکۆکانی دیکەیی کوردستان لەوئەدایە جگە لەو گەندەلیە ئیدارییەیی ھەبە سیستەمە مەعریفەیکەیشی، مەنھەجە کەیشی کە ھەن لە ناو زانکۆکانی کوردستان ئەوانیش ھەر لە ناو تەپ و تۆزی دواکەوتن و پۆخلەواتی زەمانی دواودول قەیسە و ئەحمەد حەسەن بەکر رەزاوئەتەوئە. ھەمان سیستەم، مەعریفەو مەنھەجی ئەو زەمانە کۆنەن، ئینجا لەبارەیی گەندەلی ئیدارییەوئە پێویست بەمن ناکا خەلک رۆژنامەکان بخوینیتەوئە ھەست بەوئەدەکا بۆ نمونە : زانکۆی کۆیە حەفتاوپینچ کیلۆمەتر لە ھەولێری دوورە زانکۆی سەلاحەددین دەلی من ئیعترافی پیناکەم حەفتاوپینچ کیلۆ متر دوورە ، باشە خەلک پرسیار دەکا ئەو ھەموو

مليون ته له به يه، مليون ته له به يه نا هزاران ته له به يه سالانه له و زانکويانه ته خه روج ده کا له و کوئ دامه زری چ معنای ده مینى زانکو، چ معنای ده مینى که تو زانکويه کت هه بى و له ناو حکومه تیک که قانون تیدا سه روهر بى وه کو جه نابى مه سعود بارزانی ده لى سه روى کوردستان. زانکويه که هفتا و پینج کیلومتر لیته وه دووره سالانه هزاران ته له به ته خه روج ده که ن ئيعترافيان پى ناکرى ئه مه چ مه هزه له يکه چ قه شمارياتیکه له ناو مه عريفه و ئيداره ی ئه م وولاته قه حبه يه هه يه، ئه و هه موو مامؤستايه له ناو ئه و هه موو زانکويه دهرس ده لینه وه که ئيعترافيان پى نه کرى ئه مه چ مه هزه له يکه کوا وه زيرى ته علمى عالى قه راريک بدا ساغ بکاته وه يان ئه وه تا ئه و زانکويه دابخرى، کاکه خه لک بو هه لى خوئ به هه دهر بروت يانيش ئيعترافى پى بکريت، که واته مانای وه زيرى ته علمى عالى و نرخى وه زيرى ته علمى عالى و قيمه تى ئه و وه زاره ته ته علمى عاليه ی کوردستان چيه ..؟؟ له حاله تیکدا نه توانيت برپار بدا که کيشه ی زانکوى کويه يه کلاى بکريت وه يان دابخرى يان ئيعترافى پى بکرى، ئه مه چيه ؟ ئه مه گه نده لى ئيدارى نييه، ئه مه بى مسته وايى سه رۆکايه تى زانکوى سه لآحه ددين ناگه ينى ، ئه مه بى قيمه تى و بى نرخى دانه نا بو وه زاره تى ته علمى عالى يان بو خودى حکومه ت، کاکه به رله لاييه ئه و وولاته ی ئيمه شه ره شه ريکى به رده وامه تاکو ئيستش، که س تيناگات ئه وه له شه رى حزبايه ته وه ديت له منافه سه ی ئيداريه وه ديت، ئه و ئيعتراف نه کردنه چيه ؟ زمانيشيان ده کريت وه ده لين: ناشت بوينه وه شه رى براکوژى نه ماو له کو تاييدا وه زيرى سه رۆک زانکوکان نابنه قوربانى ته له به و گنج ده بيته قوربانى، جيلى نوئى ده بيته قوربانى ئه مه تا ريگه ی ليگيراهه که ببیته به شداريکى فيعلى بو ئه و وولاته .

***مه مه د: باشه کى له و کارانه ی سه رۆکايه تى زانکوى سه لآحه ددين به رپرسياره، به رپاى من خویندکاره کان تا ئيستا قه بولى ئه و هه موو نا عه داله تى و بى ده نگه يه ده که ن بو خۆپيشاندانیک نا که ن؟**

— قه رهاد پيربال: خویندکارانى زانکو لۆ به رپرسن قوربان تيگه يشتم بو ته له به به رپرسه ئه و واقيعه هه يه، ته له به ته خه روجى کردوه، ئى چه ند کتیبیک به ده ستى چه په وه و جگه ره يه ک به ده ستى راستيه وه که ده گاته ناو زانکو جگه ره که ی ده کوژينيت وه، پى ده چى گوئ له مامؤستا راده گرى چ عيلم و مه عريفه و خيرو به رکه تى پييه لى وه ريگريت و ته واو برپايه وه، ته له به مه سئوله يه تى چى هه بيت و ته له به چى پى ده کريت ته له به ی وامان هه يه نانى نيوه رۆى نيه بخوات، ته له به ی وامان هه يه مانگى جارتيك خوئ ده شوات له به رته وه ی حه مامى نييه، تو ليم ده پرسى ئه و گه نده ليه ی هه يه ئه و فه ساده ی هه يه ئه و به رله لاييه ی هه يه ته له به مه سئوله بچيت موزاهره بکات و ده يگرن و فه سلئى ده که ن، من له تو ده پرسم له جهریده که تان و له ره ئى عام ده پرسم چه ند ده يان ته له به فه سلکراوه له سه ر خۆپيشاندانه کان

، ئەمەي كۆيەوسلىمانى ھەولير دەيان تەلەبە فەسلكراره، خۆپيشاندانى سازداوه كه پيويسته ئاوها بكرىو پيويسته ئاوها بكرى گەوادەكان مەسئولن كه ئەوانەي ھيچ عەقلو مەعريفەيەكيان نىيە بوونەتە سەرۆك زانكۆو عەميدو وەزىرو ئىدارەيان دراوہتىو تەلەبەي بەستەزمان چ بكاتو يان گەنجى بەستەزمان چ بكات.

***مەمەد:** تۆ ھەر باسى گەنجم بۆ دەكەيت، كەچى دەبينىن گەنجى ئەم وولاتە نە ئىنتىمايان ماوہ بۆ نشتيمان، پائەكەن لىي خۆيان دوورە پەريز ئەگرن لە ھەمووشتيك و ئيمانان بە ھيچ شتيك نە ماوہ بۆ ئەو نشتيمانە ويرانە، ئەمە بۆ وايە ؟

-**فەرھاد پيربال:** قسەكانى جەنابت ھەمووى درۆو دەلەسەو بوختانن، ھەموو قسەكانت بە پيچەوانەوہ من واى تيدەگەم..

***مەمەد:** بۆ وا تيدەگەي فەرھاد پيربال؟

-**فەرھاد پيربال:** بەلى: تەلەبەو گەنج ئىنتىماي ھەيە وولاتى خۆيى خۆشدەويى حەز لە مۆسقىقا دەكا لە رۆشنبىرى دەكا، من لە (چۆمان) بينىم 1200 كەس لە كۆرپىكى من دانىشتبوون، گوئى لە شعر پادەگرت، من لە بيارە بينم سى سەد كەس زياتر ھاتبووہ ناو دارستانىكى سەر شاخى سەررووى گوندى (بيارە) ناوشاخەكان لە ناو چەم و جريوہى چۆلەكەو دارو درەختو سى سەد كەس ھاتبوو دانشتبوو گوئى لە شعر پادەگرت، تەلەبەو گەنج پارەي نيوہرۆي خۆي ئامادەيە بە سىديەكى نانسى عەجرەم بدات ئامادەيە نانى بە شىكى نانى نيوہرۆي خۆي بە فيلمىكى خۆش بدات، تەلەبەو گەنج حەز دەكا كتيبخانەي ھەبى بەلام نيە، فيرى زمانى ئەوويى بى بەلام ھيچ سەنتەريك نيە، حەزدەكات مەدينەتول عاب ھەبى بەلام نيە، حەزدەكا پاسەپۆرتىكى ھەبى بچى دونيا ببينىت، بەلام نيەتى، حەزدەكا زەمالەي خويندنى ھەبى ھەر سالى 50 تەلەبە بنىرن بۆ وولاتانى ئەوروپا و بخوين عيلم و مەعريفەت فيرى نيەتى، تەلەبەو گەنج لە باشترىن كۆمپيوترى پيشكەوتوو لە ماوہى سى مانگ دەبيتە پسپۆرپىكى شارەزاي كۆمپيوتر، بەلام پيرو ميرەكان پازدە كۆمپيوترەو موبايلىشان لە مالەوہ ھەيە، بەلام ناشتوانن يەكى بەكار بينن، ئەو قسانەي دەيلئى ھەمووى بوختانە ھەمووى درۆو دەلەسەيە بەرامبەر بە گەنج، گەنج توانايەكى ئامادەي ھەيە، بەھريەيەكى ھەيە جوانى ھەيە، ئىنتىماي ھەيە و وولاتى خۆي خۆشدەويى، ئاشكرايە خەلكانى ديكە لەبەر (ئەي رەقيب) ھەلئاسنەوہ ئەوہتا كاكە تەلەبەو گەنج ھاوار دەكا سيستەم بگۆرن نايگۆرن، ئەوہتا گەنج ھاوار دەكا كارەبامان بدەنى شەو رووناك بيئەوہ نايدەنى، ئەوہتا تەلەبەو گەنج ھاوار دەكا دەلى ئەوہما بۆ بكەن و ئەوہ بكەن و ئەوہ بكەن ئەمان دانىشتوون و قسەي گەورە گەورە دەكەن، نەخىر ئيوہ ئىحترامى تاريخى خۆتان بگرن سەرورەي يەكيئى نشتيمانى كوردستان و پارتى ديموكراتى كوردستان و فلان حزب و فلان حزب پياريزن، ئىحترامى خوينى شەھيدان

بگرن جارى پارهستن ئيمه حكومهتيكى ساوايان پازده ساله هر وايه، تهله به و گهنج دهلئين: وانيه كاكه كه واته تو ناتواني وه لامي پرسياريك بدهيته وه كه ناوه پوكه كه ي خه له ت بى.

*** محمه د: چ بهرهميكي نوپت له ژير دهستدايه بو تويزي گهنج و تهله به؟**

- فهراد پيربال: ههنديك له كتيبه كاني ئهلبيرت كاموو ژان پول سارتهر له بهرنامم دايه ته رجومايان بكم، ئيستا كه وتوومه ته ههندي له كاره كان ئه مه يه كيكه له پرژه كانم.

*** محمه د: ئه و قسانه ي تو دهكه ي فهراد پيربال راسته، به لام فهراد جياوازتره له ماموستاياني تري زانكو روشنبيراني و روناكبيراني كورد، كه سيكي وهك تو كه به عه به سيهت ناسراوه، له گه ل ئه وهش تو هه لقوولوي ناو ژان و ئيشي تهله به و گهنجي كوردى، بويه گهنجيكي زور دپته كورپه كانت؟**

- فهراد پيربال: من باوه ريم وانيه جياوازم، ته نيا بو من ئه و حماسه بو روشنبيري له بهر خاتري من بى باوه ريم به وه نيه، به لام گريمان قسه كه ي جه نابيشت راست بى، ئه وه معنای ئه وه يه حكومهت روشنبيري و كولتوري هونه ريكي سه قه تي بهرهم دههينن بو گهنج و تهله به، بهرنامه يه كي ئيفليجي هه يه بو گهنج و تهله به، ئه مه نيشانه ي ئه وه يه ئه گه گريمان قسه كه ي تو راستيش بى ماناي ئه وه يه ريكخراوه كان، سه نديكاكان و وه زاره ته كان حكومهت بهرنامه يه كي سه قه تي هه يه پرژه ي ئيفليجيان هه يه، كولتور، مه عريفه، ئه ده بياتيكي كون، په رپووتي، بى معنایي و خه له تينه رو چه واشه كهر ده به خشپته ئه و گهنج و تهله به يه، بويه سهريان لى شيو اووه و ماناي وايه نازاديان ناداتي معنای وايه گوپت لپيه.

*** محمه د: به لى: چون فهراد پيربال؟**

- فهراد پيربال: معنای وايه به خيويان ناكا، معنای وايه تيبان ناگا، معنای وايه به روله كاني خويان نازاني، من به پيچه وانه ي تو واي ده بينم حكومهت ئينتيمای نيه بو گهنج و تهله به، هه موو دنيا ده لى: تهله به و گهنج ئينتيمای نيه بو نشتيمان من به ته واوي به پيچه وانه ي ئه و قسه يه وه وا ده بينم حكومهت خوي ئينتيمای نيه بو گهنج و تهله به نيه تي درو ده كا يان دروش نه كا تيناگا چون ئه و ئينتيمایه ي خوي دروست بكاو تي ناگا، حكومهت ئينتيمای نيه بو گهنج و تهله به حربه كان ئينتيمایان نيه بو نشتيمان.

*** محمه د: نووسه ر (نوردهين وه يسي) چه ند ساليك بهر له ئيستادا له ووتاريكي دا له روزه نامه ي (ميديا) به توي ووتبوو (ماموستايه كي ميشك زهنگاوي، ئه گه ر له شويني سه روكي زانكوي سه لاحه ددين بوام، ئه وا دهرم ده كرد) نايا چون نووسه ريك به و شيوه ييه ته شهير به تو بكات و كه تو گورانتيكت له زانكو دروست كرد؟**

- فهراد پيربال: من هه ميشه ره خنم پيخوشه نوردهين وه يسي، به مني ووتوه كاتي خوي (ميشك زهنگاوي) له بهر ئه وه ي ههستي ده كرد كه من ئيه انه ي ئه وه م كردوو، راي كردوو بو

خاریچ و نه هاتووہ ئوروپایه که له وولاتی خوئی دروست بکا، من ئیستەش به نووردهین وهیسی و هه موو ئه و رۆشنبیرانهی ئوروپا ده لیم: که له ئوروپاوه رهخنه ده گرن، من خۆم پئی باشتره ئینسانی کورد له ناو وولاتی خویدا ئه و ئوروپایه دروست بکا، که خهونی پیوه ده بیئیت، ئه گهر مهردی ئه گهر رۆشنبیری له ناو وولاتی خۆت ئه و خهونه ئه وروپایانه ببینه، نوردهین وهیسی چی له و رۆژنامه نووسانه زیاتره که له ناو زیندانه کان چهند رۆژیک مانه وه، نوردهین سه عید وهیسی چی له نه به ز گۆران زیاتره که رۆژنامه نووسیکی گهنجی رهخنه گر که هه فتاوینج مهحکه مهی له سه ر تۆمار کراوه له مهحکه مهی هه ولیر سلیمانی چی له نه به ز گۆران زیاتره، چی له رووناکبیره کانی دیکه رۆژنامه نووسه کانی دیکه ی سه رازاو مهرد زیاتره، ئه ماته تۆ دانیشتووی و له سۆرانه وه هاتووی بۆ هه ولیر له پینا و چاپیکه وتنیکی چی له تۆ زیاتره، من هه ر ئه وه ندهم ووتوو: (که رۆشنبیری کورد ئینسانی کورد که ده چیته ئه وروپا به چاوی سوک ته ماشا ده کری به چاوی به رازو سه ر په شو مه یمون و کۆمه لیک هه یواناتی تر ته ماشای ده کری) ئه مه واقیعه که به ده ست من نیه زۆر موته ئه سیفم بۆ کاک نوره دین، ئه گهر واتیبگا من چوممه به ئه وروپام وتوو، به چاوی سوک سهیری په نا هه نده بکه ن، ئه وروپا خوئی به چاویکی سوک و چروک ته ماشای په نا هه نده ده کا ئه و په نا هه نده یابانی یان ئه فغانی بی یا کورد بی، ئه مه به ده ست من نیه، به چاوی مه یمون و کۆمه لیک هه یوانات ته ماشای ئینسانی په نا هه نده ده کهن له ئه وروپا، من هه ر ئه وه ندهم ووتوو، ئه و قسه یه ی من وای له نوره دین وهیسی کردوو ئیهانه ی ئه و ده که م. که ئه ویش په نا هه نده یه که، هاتوو به من ده لئی میشک ژهنگاوی سه رچاوم من ئیعتراف ده که م له سه ر ئه و قسه یه ئه گهر تاوانبار بم میشک ژهنگاوم له سه رچاوم، ئه مه واقیعه که، بۆ خۆم ده سال له ئه وروپا بوویم، دووسال په نا هه نده بووم له دانیمارک نۆ ساله که ی دیکه زه ماله ی حکومه تی فه ره نسیم هه بوو، به لام هه میشه هه ستم به وه کردوو که من سوک و چروک به چاوی ئه وروپیه که، چونکه ئه و هه ست ده کا نانی ئه و ده خۆم هه ست ده کا له وولاتی ئه و ده ژیم و هاتووم خیرو بییری وولاتی ئه و ده خۆم، ئه وه واقیعه ته واشبوو، من دووسالی یه که م له دانیمارک مه عاشم له به له دیه وه رده گرت وه کو ئه وه ی عه مه ل مه نده بم وه کو ئه وه ی ئیفلج بم و نابینا بم، له حاله تی که قۆزترین گهنجی دانیمارک من بووم به چاوی خۆم، خۆم به پاشا نه ده گۆریه وه به لام زه لیل و ژیر ده سته ی به له دیه ی دانیمارک بووم. بۆیه له وولاتی خۆم که ناسی بکه م پیم پاشایه تیه له چا و دانیمارک، نه که مه عاشی به له دیه وه ربگرم وه کو عه مه ل مه نده ییه که، ده زانی عه مه ل مه نده چیه..؟

***مه مه د: به لئی ده زانم**

- فه رهاد پیربال: عه مه ل مه نده واتا له په ل و پۆ که توو، په که وته که نووره دین حادز نه بی.

*محەمەد: سۆران شارېكە سىمايەكى زۆر عەشائىرى و خىلەكى پىئوھدىارە، پىك هاتە كۆمەلاتىيەكە زۆر سەختە، پىشت باشە خویندكاران و روشنبىران چىي بكن، ياخود دەتوانن ئەمانە رەفزبكنەوھ و دەست بدەنە رىفۆرمىكى بۆ بە شارستانىەتى بوونى سۆران؟

-فەرھاد پىربال: پىش ھەموو شتىك دەلیم: ئەمە تەنیا بە تەلەبە و گەنج ناكرى، تەلەبە و گەنج ئەوھى پى دەكرى بە شىئوھىەكى وجودى خۆى وەدى بەينى، بەدواى ئازادىەكانى خۆى بروت ياخى بى ئەوھى وىست ئەوھ بكا، چى پى باش بوو ئەوھ وەدى بەينى، ئىلتىزامى خۆى بە ئەو داب و نەرىتە عەشائىر گەرى و دواكە وتوانە بىچرىنى، تەنیا دەتوانى ئەوھندە بكا لە ئاستى خۆى، بەلام ناتوانى شارەكەت بۆ بگۆرى بە و شىئوھىەكى كە من و تو خەونى پىئوھ دەبىنن ، ئىنجا وا تىدەگەم رىفۆرم و گۆران لە سۆران قورستىش بى لەبەر ئەوھى سۆران پىكھاتەيەكەى زۆر تىكەل و پىكەلى ھەيە، ھەولىرىەكى قەلاتى كۆن لەسۆران ئەمرو دەژى، درواسىكەى ھەركىيە، درواسىكەى دەستەچەپى لەكەركوكەوھ ھاتوون، پىشتەوھى مالىكە لە سوید گەراونەتەوھ خانویان لەوئى كرىووه، بەرامبەر مالىان مالى مەلايكە، تەنىشت مالى مەلايەكە شوعىە، ئەو تەنىشتەى ئەولایان پارتىە، سەربانىان پىاویكى پارتىە ئى يەكئىتەيەكى موتەتەرىفە، گویت لىە جادەكەيشى چالىكى تىدایە ھەركەسىكى پىدا بپروا مى دەشكى، سۆران بەلايكە تووشى كوردستان بووه، بۆ بەدبەختى مىللەتى كورد دروستكراوھ، ئەو مىللەتەى لەسۆران دەژى بووتە قورىانى ئەو بەلايە، كە حكومەتى بەعس دروستى كرد، دووھم حكومەتى ھەرىم ئەوھندە زىاتر گوى تى كرد، يەعنى سۆران دووجار گوى تىكراوھ، گوى حكومەتى بەعسو دووھم جارىش حكومەتى ھەرىم، لە ئىستادا لە سۆران كى پاكى دەكاتەوھ كى رىكى دەخاتەوھ ئەمە پرسىارىكە...؟؟ سۆران پىك هاتەيىەكەى كۆمەلايەتى زۆر ئالۆزو عەنتىكە بى سەروبەرى ھەيە، دەبى وەزارەتى پلاندانان گرینگەيەكى زىاد لە پىوىست بدەنە سۆران، لەبەر ئەوھى ئەو شارە گوناھە و بەستەزمانە، ئەو مىللەتە بى چارەيە بكووتە ئاستىكى ئاوا كە شایستەى ئەوھ بى ناوى مىرنشینی سۆران بەخۆيەوھ ھەلگرتووه .

*محەمەد: لە كۆتاییدا شتىكم نەماوھ، ئەگەر تو دوا پەيامت بۆ خویندكاران ھەبى؟

-فەرھاد پىربال: پارەى ئەو چاوپىكەوتنەتان لى ناستىنم، لەبەرئەوھى بۆ تەلەبە و گەنجانە .

*تیبىنى: سۆما بلاوكراوھىەكى گشتىيە، قوتابىانى كۆلىژى

پەروەردەى سۆران مانگى جارىك دەرىدەكەن. لەسەر رازى بوونى

فەرھاد پىربال لە سايتى دەنگەكان بلاویدەكەينەوھ. كە لە ژمارەى

10 ى سۆماش بلاوبۆتەوھ.